

NIUWSBRIEF ETGO

Het Expertiseteam focust zich op drie hoofdthema's: energiebesparing, energiearmoede en warmtetransitie. Op [onze pagina op de website van NEO](#) staat, per thema de expert die beschikbaar is voor vragen. Hij of zij organiseert dit jaar diverse themasessies, samenwerkingsochtenden, leerlabs, online momenten en cetera om jullie zo goed mogelijk verder te helpen met elk thema.

Heb je vragen of wil je iets met ons delen? Stuur ons een mailtje: expertiseteamgo@overijssel.nl.

Veel leesplezier!

Met vriendelijke groet,
Het Expertiseteam Gebouwde Omgeving

Nieuws & updates

Hieronder delen we een lijstje met relevante artikelen van de afgelopen periode en de laatste toevoegingen aan de kennisbank:

- Oproep: deel je gemeentelijke warmteplannen - Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**
 Sinds januari 2024 werken NPLW en RVO aan een landelijk register met gemeentelijke warmteplannen. Dit register maakt op een eenvoudige en transparante manier duidelijk wat een gemeente doet en wat andere gemeenten doen met de warmtetransitie. En wat het effect is voor de omgeving. We vragen alle gemeenten om hun warmteplannen met het NPLW te delen. [Lees meer.](#)
- € 900 miljoen voor verduurzaming gebouwde omgeving**
 Bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten over het ontwerp-meerjarenprogramma 2025 van het klimaatfonds. Het kabinet geeft zo'n € 900 miljoen van de nog gereserveerde middelen voor verduurzaming van de gebouwde omgeving vrij. [Lees meer.](#)
- Gevraagd: ervaringen met AVG (slechte én goede)**
 De één noemt het de 'moiste wet die er is', de ander vervloekt hem, omdat hij veel zaken bemoeilijkt of onmogelijk maakt. Of: dat lijkt zo te zijn. Op 19 september om 11.00 organiseren we samen met o.a. het NPLW een sessie op de Energiewerkplaats met als onderwerp 'Wat kan wél met AVG?'. [Ter voorbereiding daarop verzamelen we graag concrete voorbeelden.](#) Situaties waarin privacy/AVG een rol speelde. We ontvangen graag zowel positieve voorbeelden: waar is een oplossing gevonden om de voorgenomen activiteit toch door te laten gaan? Maar ook negatieve: waar heeft de AVG een belemmering gevormd voor de aanpak die je t.a.v. energiearmoede voor ogen had. Dus: deel jouw ervaringen met ons via de mailbox expertiseteamgo@overijssel.nl. Alvast bedankt!
- Oproep: Samenwerken met niet duurzame bewonersgroepen**
 Feit: de meeste duurzaamheidsinitiatieven van bewoners worden opgezet door al sterk duurzaam gedreven personen. Echte koplopers. De initiatieven die zij opzetten zijn hiermee 'donkergroen'. En spreken daardoor de – grote – groep bewoners die minder groen denken, minder tot niet aan. Tegelijkertijd zijn er in wijken/ dorpen allerlei andersoortige bewonersinitiatieven. Denk aan initiatieven gericht op het tegengaan van eenzaamheid of tegengaan zwerfvuil. Vaak worden deze initiatieven opgezet door bewoners met een veel groter netwerk bij de voor gemeenten moeilijker te bereiken doelgroepen. Vanuit de participatiecoalitie voert LSA bewoners momenteel een project uit waarbij van oorsprong niet op niet duurzaamheid gerichte bewonersinitiatieven die wel iets met duurzaamheid/ energiebesparing willen, ondersteuning kunnen krijgen. Dat hebben ze al bij 48 projecten gedaan, met indrukwekkende resultaten! Er is nog ruimte voor 1 of 2 projecten. Wil je meer weten? [Klik dan hier.](#) Wil je je aanmelden? Stuur dan een mail naar: expertiseteamgo@overijssel.nl
- Inhaalsessie Missie 2026 - warmteprogramma's**
 We zijn dit jaar begonnen met het werkspoor missie 2026 dat gemeenten klaarstoomt voor het opstellen van de warmteprogramma's. Speciaal voor gemeenten die nog niet zijn aangehaakt, of die enkele sessies hebben moeten missen organiseren we een inhaalsessie. Met deze inhaalsessie praten we je bij over wat er tot nu toe is behandeld in het werkspoor, wat er van jullie wordt verwacht als gemeenten bij het opstellen van een warmteprogramma en krijg je de mogelijkheid om bij te raken bij waar we in het huidige werkspoor staan.

Ben je nog niet aangehaakt bij Missie 2026 en wil jij dit jaar of volgend jaar aan de slag met het gemeentelijke warmteprogramma? Meld je dan nu aan voor de inhaalsessie! Aanmelden kan door te mailen naar silke.nieuwenhuis@arcadis.com

Opmerkelijk: groot deel 'NIP-/ LAI-woningen' al best goed geïsoleerd

Iedere gemeente zal er mee bekend zijn: de NIP-LAI gelden. Doelgroep zijn inwoners met een woning met een slecht label (en geringe financiële mogelijkheden). Een doelgroep dus die grote overlap vertoont met die van de groep energiearmoede. Bij het bepalen van het aantal woningen waarvoor een Rijksbijdrage wordt bestrekt, blijkt één aspect mogelijk niet te kloppen. Namelijk de aanname dat bij woningen met een oorspronkelijk slechte isolatiewaarde (grofweg: gebouwd voor 1990) dit anno 2024 nog steeds zo is. Dat hoeft natuurlijk niet: als de huidige of vorige bewoner al heeft geïsoleerd is die isolatiewaarde (en dus het label) intussen al – potentieel sterk – verbeterd.

Maar omdat er doorgaans geen aanleiding gezien wordt een nieuw label te laten vaststellen, blijft deze labelsprong onopgemerkt. Als je dat combineert met de constatering dat een best groot deel van de NIP-LAI doelgroep praktisch is opgeleid / goede klusvaardigheden, dan rijst het vermoeden dat een misschien best groot deel van de D t/m G label woningen dat al – lang – niet meer is. Een deur-aan-deur steekproef bij een Overijsselse gemeente toonde dat recent ook aan: daar bleek maar liefst 90-95% van de woningen al – vergaard – te zijn geïsoleerd. Al zo goed dat ze in de praktijk label C of beter hebben.

Uit een andere verkenning – waarbij gekeken is naar het daadwerkelijke gasverbruik – kwam de schatting dat in circa 50% van de woningen met slecht indicatief label, er al zoveel is geïsoleerd dat de woning eigenlijk een label C of beter heeft. Het percentage verbeterde woningen in de wijk in de Overijsselse gemeente is daarmee mogelijk een uitschieter. Feit blijft dat het werken met energielabels als maatstaf voor de huidige isolatiewaarde van woningen lastig blijft. Andersom komt ook voor horen we, maar wellicht minder: bv. een afgemeld label C, terwijl in de praktijk wel sprake is van matige tot slechte isolatie en lage WOZ, dus waarschijnlijk een hoge energiequote. We hebben bij de NIP-helppes van RVO de vraag openstaan hoeveel ruimte zij zien voor gemeenten om naar de geest ipv naar de letter te handelen. D.w.z.: als een energiecoach of EPA-adviseur ziet dat iemand tot de doelgroep behoort, mag je dan los van het afgemelde label middelen toekennen. Wordt vervolgd.

Nieuwe Kenniskaarten op de kennisbank

Kennisbank eerste ervaringen uitvoeren isolatieprogramma

Samenwerken met bewonersinitiatieven, hoe doe je dat eigenlijk goed? Welke rol neem je als gemeente hierin? Op [deze kenniskaart](#) vind je een kort en bondig antwoord op deze vragen. Ook vind je er tips en valkuilen, nuttige websites en contactpersonen die je kunt raadplegen over dit onderwerp. Kortom een handige gewijzer!

EERSTE ERVARINGEN UITVOERING ISOLATIEPROGRAMMA

Kenniskaart

Samenvatting	Meer informatie
<p>1. Wie is de NIP-doelgroep? de NIP-doelgroep bestaat niet. Subdoelgroepen koppelen je aan ontzorgingsbehoeften. Dat verschilt bv. voor doe-het-zelf, doe-het-samen, regel-het-zelf.</p> <p>2. Hoe bereik je de doelgroep? ga de wijk in langs de deuren, maak gebruik van geliefde vertrouwde en wijkaanbodes. Zet daarnaast ook alle andere kanalen tegelijkertijd in.</p> <p>3. Hoe doe je het aanbod aan de doelgroep? zet in op passend niveau ontzorgen van bewoner, identificeer afspraakmomenten en richt hier iets voor in. Bv. bij sterk verschillende offertebestedingen.</p> <p>Tips</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie is de doelgroep? <ul style="list-style-type: none"> • Ik huishouden is uniek; 1 huis is 1 plan. Op grond van bouwkuurtype en sociale kenmerken zijn veel subdoelgroepen te onderscheiden. Daaraan kunnen varianten van de isolatieaanpak worden gekoppeld. • doe-het-zelf, regel-het-zelf en doe-het-samen. • De ontzorgingsbehoefte verschilt per doelgroep. • Doe-het-zelfers die al een maatregel gekozen hebben hoeven misschien geen adviseur aan huis. Voor ouders kan een ti- of zolder-opruimhulp welkom zijn, etc. • Veelomvattende doelgroepen <ul style="list-style-type: none"> • Vind creatieve/innovatieve ingangen om het gesprek over duurzaamheid aan te gaan. Zoals een rondtoer in de wijk over duurzaamheid. • Een referentie systeem met een toetsingsregio toelating wordt gegeven, iemand die een ander aanbod krijgt; bv. 50 euro jubilee-toelating. • Aanbod aan je doelgroep. <ul style="list-style-type: none"> • Help mensen op weg in de mogelijkheden om hun woning te verduurzamen. Maak gebruik van tools zoals gimme bespaarhulp (Deventer). • Bij een "regel-het-zelf-aanpak" check-ink bij bewoners winnende ze offertes hebben ontvangen. Dit is een potentieel afspraakmoment. • Overweeg een onafhankelijk bouwadviseur of financieel adviseur na de eerste stap. • Regelingen en voorwaarden van subsidies zijn complex. Bied bewoners een subsidietoelofte, waaraan ze hun eigen situatie kunnen invullen. Link hiernaar met een QR-code op brief die men in de bus ontvangt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeeld van slimme bespaarhulp, in Deventer: Houdt Charlie helpt de bewoner op weg. • Inspiratie voor activiteiten isolatieaanpak menukaart activiteiten. • Toolkit lokale isolatieaanpak programma verduurzamen gebouwde omgeving. <p>Kennisbank artikelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulpmiddelen voor gemeenten bij het inrichten van een Doe-het-zelf-aanpak (zowel de regeling als de controle ervan) <p>Contact</p> <p>Contactpersonen gemeente op dit gebied</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frank Wainink Hengelo Doe-het-zelf-aanpak • Salman Hingaz Zutphen Energiearmoede aanpak • Emma Kampshuis Deventer Deur-aan-deur ondersteuning <p>Ondersteuning vanuit NEO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Max Koster, max.koster@overijssel.nl • 06 8209 0439

Nieuwe Energie Overijssel

Kenniskaart – Samenwerken met bewonersinitiatieven

Welke lessen zijn er te trekken uit de eerste ervaringen van Overijsselse gemeenten bij het uitvoeren van hun isolatieprogramma? Op [deze kenniskaart](#) vind je een kort en bondig antwoord op deze vragen. Je kunt er tips en valkuilen, nuttige websites en contactpersonen die je kunt raadplegen over dit onderwerp. Kortom een handige gewijzer

SAMENWERKEN MET BEWONERSINITIATIEVEN

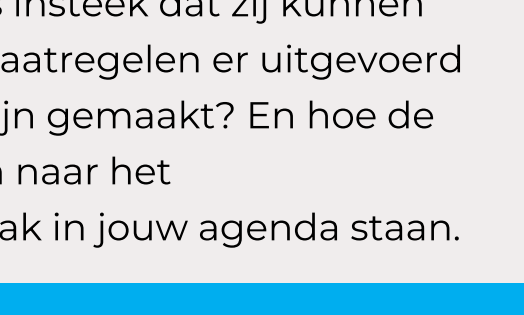
Kenniskaart

Samenvatting	Meer informatie
<p>1. Bepaal hoe je je als gemeente tot buurtinitiatieven wil verhouden: hoeveel regulie wil (en moet) je zelf voeren? Waar in kun je een beroep doen op buurtinitiatieven en coöperaties?</p> <p>2. Leg prestatieafspraken vast: bespreek diensten en wederdiensten, indicatoren voor de voortgang, en maak afspraken over monitoring, evaluatie en bijsturing.</p> <p>3. Ga de wijk in: liefst met iemand die de buurt/wijk goed kent. Dit is arbeidsintensief, maar leidt tot veel respons en conversie, en je hoort meteen wat er nog niet meer speelt in de wijk.</p> <p>Tips rolneming gemeenten - Initiatieven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag door bij (buurt)initiatieven die claimen de doelgroep goed te kennen. Werk met een representatieve mix van mensen uit de wijk, niet alleen koplopers maar bv. ook opbouwwerkers. • Maak duidelijke en kort cyclische prestatieafspraken met initiatieven. • Vraag geregeld data op bij partners over conversie, klantreis en afspraakmomenten om van te leren en de aanpak bij te sturen. • Zorg dat je als gemeente eigenaar bent van informatie die energiecoaches opheffen/administreren. • Spreek intern een samenwerkingsmodel af met de initiatieven en ga vervolgens samen daarmee de boer op om de samenwerking te verbeteren. Dat kan alleen als je intern helder hebt welke kansen je gaat varen. • Stem met (buurt)initiatieven af wie de wijk in gaat, zij zij of jullie samen. 	<p>Lokale Energie-Initiatieven <small>in Overijssel - 2023</small></p> <p>https://www.lokalenergieoverijssel.nl/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale energie-initiatieven: Overijssel – Lokale energie-initiatieven • Servicepunt Lokale Energie-initiatieven in Overijssel • Ondersteuning lokale energie-initiatieven - Natuur & Milieu Overijssel <p>Overige links</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulpmiddelen bewonersinitiatieven NPLW • Voorbeeld van buurtinitiatieven: EVO – buurtinitiatieven energiebesparing <p>Contact</p> <p>Ondersteuning vanuit NEO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Max Koster, max.koster@overijssel.nl • 06 8209 0439

Nieuwe Energie Overijssel

ETGO Uitwisselingsuurtje

Op 30 mei is er weer een uitwisselingsuurtje vanuit het Expertiseteam. Dit keer sluit Herman Lübbers aan, projectleider energiearmoede bij de gemeente Steenwijkerland. Steenwijkerland heeft een meerjarenplan met concrete doelstelling bepaald:

in twee jaar worden de bewoners van 750 koopwoningen en 750 huurwoningen geholpen door twee teams elk bestaande uit hoofdfikser, leerling-fikser en assistentfikser. De hoofdfikser komt van buiten en leidt een lokale leerling- en assistentfikser op via het arbeidsontwikkelbedrijf, met als insteek dat zij kunnen doorgroeien naar een betaalde baan. Benieuwd welke maatregelen er uitgevoerd worden? Welke afspraken er met de woningcorporatie zijn gemaakt? En hoe de gemeente deze aantallen denkt te gaan halen? Kom dan naar het uitwisselingsuurtje. [Klik hier](#) en je hebt meteen de afspraak in jouw agenda staan.

Agenda

27 mei 13.00 - 15.30 sessie 2 Leerlab Wijk DNA

In de eerste sessie 2 kijken we met twee externe experts naar het verder 'inkleuren' van de wijkfoto. In sessie 2 kijken met gemaakte externe experts naar het verder 'inkleuren' van de wijkfoto. Hoe krijg je zicht op het - vanuit het gemeentehuis - onzichtbare sociale weefsel? En hoe maak je daar contact mee, vraag je ze partner te worden? Aanmelden is helaas niet meer mogelijk.

29 mei 09.30 – 11.30 uur Digitale training: Stress-sensitieve gesprekstechnieken

Armoede is een bron van chronische stress. In veel huishoudens komt daar ook nog eens de chronische stress van zorgen over o.a. een slechte gezondheid, schulden en werkloosheid bij. Dit leidt tot een dynamiek waarin mensen met de dag gaan leven, een hyperfocus krijgen op problemen, informatie minder goed kunnen verwerken en wanterfouwer worden.

Tijdens deze training wordt erop in gegaan hoe de principes van stress-sensitief werken toegepast worden toegepast in een bewonersgesprek. Er zijn nog een aantal plekken beschikbaar. Schroom niet en met je aan. [Lees meer en meld je aan.](#) Deze sessie wordt aangeboden door: Servicepunt Duurzame Energie Noord Holland.

SESSIE VERPLAATST NAAR 4 JULI

30 mei 09.30 - 12.00 uur (lunch wordt verzorgd) Samenwerkingsochtend in Nijverdal Klimaatrechtvaardigheid

Als overheid die gemeenschapsgeld uitdeelt, bijvoorbeeld via subsidies, is het van groot belang om te begrijpen hoe we de kosten van klimaatbeleid eerlijk kunnen verdelen. Dit is van belang voor het behoud van draagvlak voor de energietransitie, maar ook voor het betrekken van een brede publiek. Op 4 juli organiseren wij een samenwerkingsochtend in Nijverdal om het thema 'Klimaatrechtvaardigheid' te bespreken. Vragen zoals: Wat zijn de kosten van klimaatbeleid en hoe kunnen we deze eerlijk verdelen komen aanbod. Tijdens deze sessie is er een externe spreker van TNO aanwezig. Wil je hier bij zijn? [Lees meer en meld je aan.](#)

27 juni 16.00 - 17.15 webinar 'Ervaringen/ geleerde lessen begeleiden niet duurzame bewonersinitiatieven.

Beleiden één van de grootste uitdagingen. Bewoners op de hoogte brengen en overtuigen van het nut van de vele hulplijnen die het Rijk en gemeenten bieden ten aanzien van het verduurzamen (van de woning). Donderdag 27 juni om 16 uur vertelt Annerike Hekman van LSA Bewoners over de ervaringen/geleerde lessen die zijn opgedaan met het begeleiden van 48 niet duurzame bewonersinitiatieven. Nieuwsgierig geworden? [Lees meer en meld je aan.](#) Deze sessie wordt aangeboden door: Servicepunt Duurzame Energie Noord Holland.

Vragen? Mail ons: expertiseteamgo@overijssel.nl